

Magyar orgonista sikere Chartres-ban

A „Grand Prix de Chartres” elnevezésű nemzetközi orgonaverseny megrendezését 1971-ben *Pierre Cochereau* kezdeményezte. A két-évenként meghirdetett versenyen azóta öt kontinens nyolcszáz versenyzője indult, akik között harminchat díjat osztottak ki. A verseny rangját jelzi, hogy közülük sokan a leghíresebb templomok orgonistái lettek. A verseny előadói nagydíjával nemcsak 5000 euró, hanem számos koncertfelkérés is jár Franciaországban és külföldön, többek között egy húsz előadásból álló hangversenykörút az Amerikai Egyesült Államokban. A nyertes ezen kívül még egy lemez elkészítésére is lehetőséget kap. A közönség díját elnyerő versenyző 1525 euróban részesül.

A verseny egyik különlegessége, hogy a legszigorúbb névtelenségben folyik, a versenyzők kiléte a selejtezők során titokban marad. Az egyes fordulókban a fellépés sorrendjéről csak néhány perccel a kezdet előtt, titkos sorsolással dönt a verseny főtársa, az érintett versenyzők jelenlétében. A zsűri hét tagját —akik közül három külföldi és négy francia— a verseny művészeti bizottsága nevezi ki. (Ez évben a francia *Philippe Lefebvre* (elnök), *François-Henri Houbart*, *Michelle Leclerc*, *Loïc Mallié* valamint az amerikai *George C. Baker*, a német *Ludger Lohmann* és a brit *Thomas Trotter* kapott e tisztre felkérést.) A zsűri a legjobb produkciók számait jelöli meg (ez a szám minden selejtezőn változik) és e számokkal juttatja tovább a versenyzőket. A szavazás titkos. A döntőre azonban már közönség előtt kerül sor a chartres-i székesegyházban, de a versenyzőket akkor se lehet látni. A döntőbe jutottak nevét és állampolgárságát a verseny rendezőse a végeredmény megszületése után teszi nyilvánossá. A verseny történetében eddig egyetlen magyar versenyző jutott a döntőbe: tíz évvel ezelőtt, 1994-ben *Deák László* kapott az előadói kategóriában második helyezést.

2004-ben, a 19. chartres-i verseny előadói kategóriájára negyvennyolcan jelentkeztek, akik

közül huszonhárom versenyző indulhatott el az elődöntőn, s hét jutott a második fordulóra. Az első két forduló a Párizs melletti Antonyban (egy középiskola kápolnájában) zajlott augusztus 24–25-én és 30-án. A döntőn, a chartres-i katedrálisban szeptember 5-én már csak három versenyző mérhette össze tudását. A hangsúlyozottan francia programok elhangzása után (rajta J. S. Bach, J. Alain, L. Vierne, illetve Ch. Tournemire valamint J.-L. Florentz egy-egy műve szerepelt) a zsűri a nagydíjat *Fassang László* magyar versenyzőnek ítélte, aki elnyerte a közönség díját is. Az előadói kategória második helyezését a francia *Vincent Grappy* kapta. Az improvizációs kategóriában nem osztották ki a nagydíjat, a két nyertes, *Noël Hazebroucq* (ő nyerte a kategória közönségdíját is) és *Baptiste-Florian Marle-Ouvrard* a második helyezésen osztozott.

Fassang László rendszeres orgonatanulmányait *Baróti István*nál 1988-ban kezdte. 1993 és 1998 között a Budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen *Gergely Ferenc*, *Ruppert István* (orgona) és *Prunyi Ilona* (zongora) tanítványa volt. 1998-ban orgonaművészi és tanári diplomáját kitüntetéssel szerezte meg. 1998 és 2004 között a párizsi Conservatoire-on folytatott tanulmányokat *Olivier Latry* és *Michel Bouvard* (orgona), *Loïc Mallié*, *Philippe Lefebvre*, *Thierry Escaïch*, *Jean Francois Zygel* (orgona-improvizáció), továbbá *Rainer Boesch* és *Alain Savouret* (kamara-improvizáció) növendékeként. 2003-ban kapta meg orgona-improvizációs és kitüntetéses orgona-előadóművészi diplomáját. 2002-ben Erasmus-ösztöndíjjal három hónapot a Hamburgi Zeneművészeti Főiskolán Wolfgang Zerer professzor osztályában töltött. Mostani kimagasló sikerét korábbi nemzetközi versenyeken elért jelentős eredményei előzték meg.

Enyedi Pál

Új orgona a márianosztrai pálos kegytemplomban

A gótikus-barokk kegytemplomban régóta szól orgona. Erről tanúskodik a XVIII. századi kétrészes, kisméterű barokk szekrény, melybe 1761-ben egy egymanuális, pedálos, 7 regiszteres orgonát építettek be. Készítői Szerdahelyi József asztalos és Janicsek József pesti orgonaépítő voltak. Ebből a hangszerből csak a romos szelládák és a szekrény maradtak meg. 1774-es javításáról tudunk még, melyet szintén Janicsek József végzett.

A XX. század elején Vácra hoztak Mária-nosztrára egy kétmanuális-pedálos, 14 regiszteres mechanikus orgonát. Ezt a játszóasztal cégtáblája szerint *Matthäus Mauracher* XIX. századi salzburgi orgonaépítő készítette. A hangszer a kórus közepén állították fel, a barokk orgonaház üresen maradt. Ez az orgona igen leromlott állapotban érte meg a XXI. századot, 2004-ben már gyakorlatilag használhatatlan volt. Helyette már régóta egy kiegészítő elektromot használtak a templomban.

Új orgona építésének terve a Mauracher-orgona romló állapota miatt már évtizedekkel ezelőtt felmerült. Több terv is született, sőt külföldről jelentős részegységek és sípsorok is érkeztek egy új hangszerhez. Sajnos, ezek időközben tönkrementek a szakszerűtlen tárolás és a többszöri költöztetés miatt, egy nagyobb, 22 regiszteres orgona terve pedig pénz hiányában nem valósulhatott meg.

2002-ben a dunakeszi *BKM Orgonaüzem* kapta meg a megrendelést az új 12 regiszteres, csúszkaladás orgonára. A hangszer a két kis-

méterű barokk szekrénybe került. A helyszűke nem tette lehetővé több regiszter elhelyezését, s mechanikus regisztertraktúra helyett elektromosot kellett készíteni. Az orgonaépítők csak technikai bravúrral tudták beépíteni a mechanikus játszótraktúrát, a két szekrényrész pedig két, egymástól független fúvóberendezéssel kellett ellátni.

Az új orgonát *Varga László* kanonok, váci egyházmegyei zeneigazgató szentelte fel 2004. október 3-án. A szentelést követő hangversenyen *Dékány András* és *Szabó Balázs* Bach, Buxtehude, Liszt és Dupré orgonaműveit szóltatta meg.

A régi Mauracher-orgona, mely Magyarországon ritkaságnak számít, szétbontva várja, hogy valahol restaurálva újra felállítsák.

Az új orgona diszpozíciója (BKM Orgonaüzem):

<i>I. manuál</i>	<i>II. manuál</i>	<i>pedál</i>	
Principál 8'	Pommer 8'	Subbass	
Gedackt 8'	Oktav 4'		16
Rohrflöte 4'	Blockflöte 2'	'	
Nasat 2 $\frac{2}{3}$ '	Quint 1 $\frac{1}{3}$ '	Oktavbass 8'	
Oktav 2'	Tremolo	P+I	
		P+II	
Mixtura 1 $\frac{1}{3}$ '+1'			
(rep: f $\frac{1}{2}$, f $\frac{2}{2}$)			
I+II			

Dékány András

Közlemény

A Budavári Nagyboldogasszony Templom Alapítvány az állampolgárok személyi jövedelemadója 1 %-ának felajánlásából a 2003-as adóévben 132.201 Ft-ot kapott.

Ezt az összeget ingyenes hangverseny-sorozat rendezésének költségeire használtuk fel.

A támogatásokat ezúton is köszönjük
Budapest, 2004. október 20.

Az Alapítvány Kuratóriuma

A Budavári Nagyboldogasszony Templom Alapítvány az állampolgárok személyi jövedelemadója 1 %-ának felajánlásából a 2004-es adóévben 192.099 Ft-ot kapott.

Ezt az összeget ingyenes hangverseny-sorozat rendezésének költségeire használtuk fel.

A támogatásokat ezúton is köszönjük
dapest, 2005. szeptember 1.

Az Alapítvány Kuratóriuma

A VII. Magyar Egyházzenei Kongresszus

A Magyar Egyházzenei Társaság 2005. március 13-a és 15-e között Budapesten rendezte meg VII. kongresszusát.

A vasárnap délutáni regisztrációt követően a résztvevők 17 órakor ökumenikus vespérrészen vettek részt a Fasori evangélikus templomban, majd a szomszédos gimnázium dísztermében került sor a megnyitó ülésre, ahol 18 órakor Michael Tunger aacheni vendégelőadó, a Sinfonia Sacra egyesület elnöke beszélt az egyházzenenek a nyugati zenetörténetre gyakorolt hatásáról. Az előadás németül hangzott el, a nyelvet kevésbé értők Dobszay László fordításának köszönhetően írásban követhették az egyházzene dicső múltját fölidéző és szomorú jelenét sirató szöveget. 19 órakor nyílt meg az előző konferencia eredményeitől ihletett, „fiktív” templomtervezési pályázatra benyújtott alkotásokat bemutató kiállítás a Régi Zeneakadémián (ezeknek némelyike kifejezetten a Szegeden megalapozott felhívásra készült, míg mások korábról származó tervekkel jelentek meg), majd fél órával később fogadás zárta a napot.

Március 14-én, hétfőn reggel 8 órakor az Avilai Szent Teréz-templomban Horváth Zoltán plébános mondott misét a konferencia katolikus résztvevőinek jelenlétében, a protestáns érdeklődők pedig a Skót Misszió Vörösmarty utcai imatermében gyűltek össze, hogy primával kezdjék a napot. A plenáris ülés fél 10 órakor kezdődött a Régi Zeneakadémián: a megszólalók (sorrendben Szűcs Ferenc, Dimitrije Stefanović, Déri Balázs, Földváry Miklós, Fekete Csaba és Dobszay László) a „liturgia — nyelv — zene” mottó jegyében a szertartási szöveg történeti, fenomenológiai, gyakorlati és teológiai szempontjait gondolták újra. Az ötödik kivételével —Fekete Csaba protestáns agenda-problémákról beszélt— az elhangzott előadások szerkesztett változatát e lapszámunkban közöltük, így részletes ismertetésükre a hírek között szükségtelen kitérni.

Az ebédszünetet követően Ferencz István, a gyulafehérvári szeminárium spirituálisá számolt be a készülő új erdélyi énekeskönyv előmunkálatairól. Fél 16 órakor nagytiszteletű vendégeink, Beer Miklós katolikus, Ittész János evangélikus püspök és Nagy Sándor, a református egyház zsinatának világi elnöke részvételével folyt beszélgetés napjaink egy-

részvételével folyt beszélgetés napjaink egyházzenei kérdéseiről az „ének — énekvezető — kántor — pap” fogalmakból kiindulva. A beszélgetést Enyedi Pál indította és vezette. Az eddigi kongresszusokon ismeretlen fórum sikeresnek bizonyult: a jelenlévők olykor érzelmeiktől fűtött, de mindvégig barátságos fölvetéseire a püspökök rövid összefoglalását adták az egyházzenevel kapcsolatos véleményüknek, illetve az egyes felekezetekben uralkodó állapotoknak, azokra jellemző kortárs igényeknek. A fórum résztvevői —köztük a meghívott méltóságok— 19 órakor ökumenikus vespérrésre vonultak át a Deák téri evangélikus templomba.

Március 15-én, kedden délelőtt prima nyitotta a napot a Régi Zeneakadémián, majd az egyes tagozatok külön ülései következtek. Az eredetileg tervezett orgonás, illetve pedagógiai tagozat örvendetesen kiegészült egy harmadikkal, az építészettel, melynek résztvevői a vasárnap megnyitott kiállítás értékeléséből kiindulva kötetlen beszélgetésben vitatták meg ismét az előző kongresszuson fölvetett, és azóta írásban és tervekben is tovább árnyalt kérdéseket. Ezalatt az orgonás szekcióban Bódis Tamás a korai protestáns liturgia orgonahasználatáról beszélt, Hock Bertalan a pusztaszabolcsi orgona restaurálásáról számolt be, Enyedi Pál pedig arra a kérdésre keresett választ, hogy vajon tucatáru, vagy iparművészeti alkotás-e a gyári orgona. A pedagógus szekcióban Wulfné Kinczler Zsuzsanna adott elő az egyházzene szerepéről a hitoktatásban, majd Szendrei Janka mondta el elképzeléseit az ének és a hittanóra lehetséges kapcsolatáról.

A tagozati ülések után a Magyar Egyházzenei Társaság éves tisztújító közgyűlése következett, amelyen kisebb személyi változtatások mellett Szendrei Jankát választotta elnökül a társaság. A három napot 13 órakor Te Deum zárta — az immár szép hagyományra visszatekintő, egyben új kezdeményezéseket termő, szokásosan gazdag tartalmú és inspiratív rendezvényért idén is méltán hangzott „Szent Ambrus és Ágoston püspökök himnusz”.

Földváry Miklós